

Západočeská univerzita v Plzni

FAKULTA PEDAGOGICKÁ
Katedra českého jazyka

Hydronyma na Stříbrsku

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Veronika Hodonická
Český jazyk se zaměřením na vzdělávání
2009-2012

Vedoucí práce: PaedDr. Helena Chýlová
Plzeň, 25. 6. 2012

Mé poděkování patří PaedDr. Heleně Chýlové za odbornou pomoc a cenné rady k bakalářské práci.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 25. 6. 2012

.....

vlastnoruční podpis

OBSAH

1. POPIS METODY PRÁCE A VYMEZENÍ HYPOTÉZ	8
1.2 PRACOVNÍ HYPOTÉZY	9
2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA	10
2.1 ONOMASTIKA	10
2.2 TOPONOMASTIKA A JEJÍ VNITŘNÍ DĚLENÍ	11
2.3 TOPONYMA.....	11
2.4 POMÍSTNÍ JMÉNA	12
2.5 HYDRONYMA.....	12
2.5.1 ROZDĚLENÍ TEKOUČÍCH VOD.....	13
2.5.2 ROZDĚLENÍ STOJATÝCH VOD.....	14
2.6 MĚSTO STRĚBRO A JEHO HISTORIE	16
2.7 STRĚBRSKÝ REGION A JEHO VYMEZENÍ.....	18
3. PRAKTICKÁ ČÁST	19
3. 1 JAZYKOVÁ CHARAKTERISTIKA HYDRONYM.....	18
3. 1. 1 NÁZVY PODLE ČLENITOSTI.....	18
3. 1. 2 SLOVNÍ DRUHY	19
3. 1. 3 SLOVOTVORNÁ CHARAKTERISTIKA EXCERPOVANÉHO VZORKU HYDRONYM.....	20
3.2 SÉMANTICKÉ SKUPINY	22
3.2.1 ROZDĚLENÍ TEKOUČÍCH VOD.....	22
3.2.2 ROZDĚLENÍ STOJATÝCH VOD.....	23
3.3 SLOVNÍČEK HYDRONYM.....	24
4. ZÁVĚR.....	34
5. RESUMÉ.....	36
6. SEZNAM ZKRATEK.....	37
7. SEZNAM ÚSTNÍCH INFORMÁTORŮ.....	38
8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	39

9. PŘÍLOHY

- I. ABECEDNÍ SEZNAM VYBRANÝCH HYDRONYM
- II. ZNAK MĚSTA STŘÍBRA
- III. ABECEDNÍ SEZNAM OBCÍ STŘÍBRSKÉHO REGIONU
- IV. MAPA STŘÍBRSKÉHO REGIONU
- V. MAPA MIKROREGIONU KONSTANTINOLÁZEŇSKO
- VI. ZÁPISY Z KRONIKY MĚSTA STŘÍBRA

ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je sumarizace, popis a jazyková charakteristika hydronym ve stříbrském regionu. Téma jsem si zvolila proto, že ze stříbrského regionu pocházím. Vznik a vývoj hydronym v mém okolí mě velmi zajímá, protože se díky tomu mohu dozvědět více o historii regionu. V odborné literatuře, kterou jsem prostudovala, jsem se dočetla o původu názvů řady vesnic a měst, ale o vývoji hydronym jsem se toho mnoho nedozvěděla.

Voda je v přírodě všudypřítomná a provází nás celým životem. Proto je podle mého názoru přínosné zjistit, jak člověk vodu kolem sebe pojmenovával a pojmenovává. Od nepaměti se lidé stěhovali do okolí řek a potoků, aby mohli vodu využívat pro svou potřebu ať už jako zdroj potravy, nebo pitné vody.

V práci bych chtěla zkoumat původ hydronym označujících především větší vodní celky - řeky, potoky, rybníky a přehradu, neboť zmiňovat všechny potůčky, říčky, studánky a prameny ve vybraném regionu by s ohledem na rozsah bakalářské práce nebylo možné.

1. POPIS METODY PRÁCE A VYMEZENÍ HYPOTÉZ

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část, k jejímu zpracování jsme použili metodu studijní a excerpční.

V teoretické části se budeme zabývat vymezením onomastiky jako lingvistické disciplíny a jejím vnitřním dělením, objasníme obsah termínů toponomastika, pomístní jméno a hydronymum, vymezíme také stříbrský region. Pokusíme se vyložit původ názvu regionu a vymežit jej teritoriálně. Poté shromáždíme možnosti klasifikace hydronymu obecně, budeme je dále členit do dvou skupin podle toho, který typ vodního objektu označují.

Praktická část se zabývá jazykovou a sémantickou charakteristikou jednotlivých hydronymů ve vymezeném regionu. V jazykové charakteristice budeme hydronymy klasifikovat podle členitosti názvu a podle příslušnosti hydronymu ke slovnímu druhu. V sémantické charakteristice hydronymy rozdělíme do skupin podle objektu, který označují, v návaznosti na část teoretickou a pokusíme se stanovit motivaci jednotlivých pojmenování. Informace shromážděné v praktické části uspořádáme do formy abecedního slovníčku, v němž budeme hydronymy také lokalizovat na mapě. Provedli jsme sběr hydronymů, jimiž se budeme v práci zabývat. Jedním z důležitých hledisek pro nás bylo, zda obyvatelé tohoto regionu uvedené hydronymy znají, běžně užívají a vědí, kde se daný objekt nachází. Vybrali jsme názvy větších toků, jejichž jména a lokalizace jsou veřejnosti známější. Malé potůčky a studánky jsme nezmiňovali. Hlavním kritériem výběru tedy pro nás byla velikost daného toku a jeho poloha.

Hydronymy jsme excerpovali v mapách, ve třech informačních centrech, v katalozích. Největší množství hydronymů jsme získali z nástěnné mapy ve Stříbře (mapa má rozlišení 1:30 000¹). Toto rozlišení ostatní mapy, jež jsme k excerpci využili, neměly. Mapa je umístěna na informační vývěsní tabuli zhruba 500 metrů západně od centra města. Stojan se nachází vedle městského kina. Získali jsme celkem třicet šest hydronymů označujících jak vodu stojatou, tak i vodu tekoucí ve vybraném regionu.

---

¹ Stříbrsko- turistická vývěsní mapa, 1. Vydání, 1: 30 000, Klub českých turistů, vydavatel: Trasa spol. s.r.o., 2007.

1.2 PRACOVNÍ HYPOTÉZY

1. Předpokládáme, že v našem sběru budou hydronyma jednoslovná, dvojslovná i víceslovná a že jednoslovná hydronyma budou výrazně převažovat.
2. Předpokládáme, že ve vnitřní struktuře dvojslovných a trojslovných názvů nalezneme kombinaci substantiva a adjektiva.
3. Podle našeho názoru bude ve většině hydronym ve vnitřní struktuře obsaženo slovo identifikující objekt.
4. Předpokládáme, že frekventovaný motivační typ budou prezentovat hydronyma odvozená od názvu obce.
5. Předpokládáme, že z hlediska slovotvorného bude většina hydronym utvořena derivací sufixální, nejčastěji sufixem široce vztahovým – ský.

2. TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 ONOMASTIKA

Je jednou z lexikologických disciplín. Vladimír Šmilauer ji vymezuje takto: Onomastika je nauka o vlastních jménech. Přesně definovat pojem vlastního jména je velmi obtížné. Mezi jmény vlastními (proprii) a obecnými (apelativy) leží totiž široký přechodný pás a mnohá jména oscilující mezi oběma skupinami. Vlastními jmény se označují jednak živé bytosti - osoby, zvířata, národy, kmeny, obyvatelé, bytosti pohádkové, personifikované, nadpřirozené atd., jednak bytosti neživé- nebeská tělesa a souhvězdí, zeměpisné jevy, lidské výtvořiny a zařízení, státy a správní oblasti, veřejné instituce atd.²

Onomastika má tři hlavní odvětví (antroponomastiku, chrématonomastiku a toponomastiku).

Rudolf Šrámek vnitřně člení onomastiku takto: Hlavními oddíly onomastiky jsou: antroponomastika, tj. nauka o vlastních jménech lidských, chrématonomastika, tj. nauka o jménech věcí a toponomastika, tj. nauka o vlastních jménech zeměpisných.³

Onomastika je lingvistická disciplína o propriích, zabývá se jejich systémem, motivací názvů a tvořením.

V knize Milana Harvalíka *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*⁴ se dočteme, že onomastika je věda velmi mladá. Nauka o vlastních jménech je v současnosti chápána jako samostatná vědní disciplína. Ovšem ne vždy tomu tak bylo. Až v 19. století se začala vyčleňovat jako samostatná věda. Onomastika úzce spolupracuje s řadou dalších oborů a odborníků: s historiky, archiváři, geografy, se sociology, ale také s psychology, etnografy, archeology.

Slovo onomastika má svůj základ v řeckém slově onoma = slovo.⁵

---

² ŠMILAUER, V. *Úvod do toponomastiky*. Praha: 1966, str. 7-8.

³ ŠRÁMEK, R. *Úvod do obecné onomastiky*. Masarykovy univerzity, Brno: 1999, str. 158.

⁴ HARVALÍK, M. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Academia: 2004, str. 96.

⁵ PAPANIKOLAOU, L. a kol. *Novořecko-český a česko-novořecký slovník*. Leda: 2006, str. 176.

2.2 TOPONOMASTIKA A JEJÍ VNITŘNÍ DĚLENÍ

Toponomastika je jedním z hlavních oddílů onomastiky. Toponomastika je nauka o místních jménech. Toponomastika je složenina dvou slov řeckého původu, prvním slovem je slovo *topos* = místo, druhým je *onoma*, v překladu znamená slovo.⁶

Jak jsme již výše zmínili, začala se onomastika a spolu s ní i toponomastika rozvíjet v 19. století. Začal vzrůstat zájem o jazyk, o užívání českých jmen (toponym a antroponym). Jedním z prvních lingvistů - onomastiků byl Vincenc Brandl. Harvalík o něm ve své knize uvádí: Vincenc Brandl si všímal všech jmen. Stranou jeho pozornosti nezůstala ani keltská jména a patronymická místní jména, samozřejmě také jména kolonizační a jména cizí, přejetá.⁷

Toponomastika je oblast onomastiky zabývající se zeměpisnými názvy. Patří do ní geonyma (názvy objektů na zeměkouli) a kosmonyma (názvy objektů v kosmu). Geonyma se dále dělí na oikonyma (názvy osídlených míst na Zemi) a na anoikonyma (názvy neosídlených míst na Zemi).

V naší práci se budeme zabývat anoikonymy a dále jejich rozdělením.

Anoikonyma⁸ se dělí na:

- a) oronyma- názvy členitostí zemského povrchu,
- b) hydronyma- názvy vod,
- c) hodonyma- názvy cest, komunikací, stezek, dálnic, silnic,
- d) agronyma- názvy polí, skupinových pozemků,
- e) choronyma- názvy částí zemského povrchu, která nechápeme jako anoikonyma (názvy pouští, světadílů, zemí, států, jezer, krajů, sdružení států, parků, rezervací...).

2.3 TOPONYMA

Toponyma jsou vlastní jména zeměpisná. Jsou to názvy neživých objektů fixovaných v krajině. Toponyma jsou zakreslitelná do mapy. Toponyma se dělí na oikonyma (osídlené objekty), anoikonyma (neosídlené objekty) a choronyma (vlastní jména větších zeměpisných celků přírodního nebo administrativního charakteru). V naší práci se budeme zabývat pouze

⁶ PAPANOPULOS, L. a kol. *Novořecko-český a česko-novořecký slovník*. Leda: 2006, str. 176, 189.

⁷ HARVALÍK, Milan. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Academia: 2004, str. 23.

⁸ ŠRÁMEK, Rudolf. *Úvod do obecné onomastiky*. Masarykovy univerzita, Brno: 1999, str. 165.

anoikonymy, přesněji pouze jejich částí - hydronymy neboli vlastními jmény pro mokřady, bažiny, prameny, zřídla, potoky, řeky, jezera, rybníky, vodní nádrže, moře, oceány, zálivy, kanály, mořské proudy, vodopády, soutoky, studánky.

2.4 POMÍSTNÍ JMÉNA

Pomístní jména jsou jednou ze skupin zeměpisných objektů nesídlitní povahy (anoikonym) a zabývá se jimi toponomastika, nauka o vlastních jménech zeměpisných. Termín pomístní jméno zavedl v roce 1860 Hermenegild Jireček a termínu se tradičně používá dodnes.

„Pomístním jménem se rozumí vlastní jméno neživého přírodního objektu a jevu na Zemi a toho člověkem vytvořeného objektu na Zemi, který není určen k obývání a je v krajině pevně fixován.“⁹

„Do pomístních jmen patří hydronyma (vlastní jména vod), tj. jména moří, zálivů, průlivů, jezer, bažin, močálů, rašelinišť, rybníků, vodních nádrží, údolních i požárních, studánek, pramenů, řek, potoků, peřejí, vodopádů, průplavů, plavebních kanálů.“¹⁰

Pomístní jméno, anoikonymum či mikrotoponymum je vlastní jméno každého neživého přírodního objektu na Zemi i jméno každého člověkem uměle vytvořeného objektu, který neslouží k obývání člověkem, a v krajině je pevně fixován.

2.5 HYDRONYMA

Hydronyma, jak jsme již zmínili, jsou názvy všech vod. Do naší práce jsme si zvolili pouze názvy řek, potoků a rybníků ve stříbrském regionu. Udělali jsme pouze jednu výjimku, a to u názvu jediné přehrady v tomto regionu, jež jsme také zařadili do našeho seznamu hydronym. Vodní nádrž Hracholusky tedy zastupuje jedinou větší vodní plochu.

Je třeba také vymezit několik geografických pojmů, které se vyskytují v naší práci:

Potok, tj. přirozený menší tok mající původ buď v prameni, soutoku menších vod, či rybníků.¹¹

Přehrada, tj. příčná údolní stavba na vodním toku, která jej přehrazuje a vytváří umělou vodní nádrž.¹²

---

⁹ KNAPPOVÁ, L. a kol. *Pomístní jména v Čechách, o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Akademie věd ČR, Praha: 1995, str. 16.

¹⁰ Tamtéž, str. 17.

¹¹ Kolektiv autorů. *Malá československá encyklopedie*. Academia: 1987, str. 45.

Rybník, tj. zpravidla umělá vodní nádrž, obvykle s přírodním dnem.¹³

Řeka, tj. přirozený vodní tok na zemském povrchu s větší délkou, plochou povodí nebo většími průtoky.¹⁴

Hydronyma jsou nedílnou součástí našeho života. V knize *Pomístní jména v Čechách* se píše: „Jména řek jsou mnohem starobylejší, hlavně pokud jde o větší vodní toky, které měly pro naše předky vždy mimořádnou důležitost, neboť na vodách závisel jejich život. Nebyly to jen ryby, ale především naplavená půda podél nich, která umožňovala orbu a dobytčářství. Řeky byly také důležitými prostředky dopravy a komunikace, takže poutaly pozornost nejen přímých sousedů, ale i vzdálenějšího obyvatelstva... Vody tvořily vhodné hranice pro demarkaci území malých i velkých národů.“¹⁵

Dnešní zásadou je, aby jeden tok měl jedno jméno. Poslední edice vodohospodářských map tuto zásadu dodržuje.

Vývoj v hydronymii směřuje ke způsobu pojmenování podle místních jmen, tj. podle sídlišť, od nichž vody tekou, nebo jimiž protékají.¹⁶

Největší a nejdůležitější řekou, v námi zvoleném regionu, je Mže, podél níž vedla nákupní stezka z Německa do Plzně.

2.5.1 ROZDĚLENÍ TEKOUCÍCH VOD

K rozdělení tekoucích vod (potoky, řeky) použijeme třídíč podle Malenínské,¹⁷ který našim potřebám plně poslouží. Použijeme její přesné dělení. Zařazení hydronym podle třídíče Jitky Malenínské je dále uvedeno také v praktické části práce v sémantických skupinách.

V knize *Pomístní jména v Čechách* dělí Jitka Malenínská hydronyma na tři hlavní skupiny:

1. Názvy utvořené z apelativ

1.1 Názvy - voda, řeka, potok apod.

1.2 Charakter vody a řečiště

---

¹² Kolektiv autorů. *Malá československá encyklopedie*. Academia: 1987, str. 450.

¹³ Tamtéž, str. 461.

¹⁴ Tamtéž, str. 462.

¹⁵ KNAPPOVÁ, Libuše a kol. *Pomístní jména v Čechách, o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Akademie věd ČR, Praha: 1995, str. 435.

¹⁶ Tamtéž, str. 291.

¹⁷ Tamtéž, str. 40.

- 1.2.1 Velikost toku, jeho délka, tvar
- 1.2.2 Rychlost toku
- 1.2.3 Zvuk vody
- 1.2.4 Hloubka a množství vody
- 1.2.5 Zbarvení vody
- 1.2.6 Vlastnosti vody- teplota, chuť, vůně, čistota
- 1.2.7 Povaha dna, existence nánosů
- 1.2.8 Vodní flóra
- 1.2.9 Vodní fauna
- 1.2.10 Funkce toku
- 1.2.11 Starý, nový
- 1.3 Charakter terénu, kterým voda protéká
  - 1.3.1 Povrchové útvary
  - 1.3.2 Nestromová vegetace
  - 1.3.3 Les (obecně), mech, části rostlin
  - 1.3.4 Jehličnaté a listnaté stromy, keře
  - 1.3.5 Okolní fauna
  - 1.3.6 Činnost člověka

2. Názvy vytvořené z vlastních jmen- proprií

- 2.1 Názvy ze jmen sídlišť
- 2.2 Názvy z osobních jmen

3. Názvy nejasné

2.5.2 ROZDĚLENÍ STOJATÝCH VOD

Jako klasifikační škálu k rozdělení stojatých vod použijeme třídič od Drahoslavy Kálalové.¹⁸ Její třídění se vztahuje pouze na vody stojaté (rybníky), my do této skupiny zařadíme i vodní nádrže. V praktické části práce pak využijeme toto třídění ke stanovení jednotlivých sémantických skupin.

---

¹⁸ KNAPPOVÁ, Libuše a kol. *Pomístní jména v Čechách, o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Akademie věd ČR, Praha: 1995, str. 65.

1. Pojmenování podle majitele

1.1 Podle příjmení majitele

1.2 Podle toho, komu rybník patřil, komu sloužil výnos rybníka

2. Pojmenování vzniklá z proprií

2.1 Ze jmen stavitelů

2.2 Ze jmen zakladatelů

2.3 Z rybářské mluvy

2.4 Z křestních jmen

3. Jména označující polohu

3.1 Na napájecím toku

3.2 V soustavě rybníků

3.3 Podle umístění

3.4 Podle napájecí stoky

3.5 Podle členitosti terénu

3.6 Podle polohy na hranicích

3.7 Podle tvrzí a hradů

3.8 Podle kopců

3.9 Podle staveb na hrázi

4. Pojmenování podle katastrální obce

5. Označení vlastnosti vody nebo rybníka

5.1 Barva vody

5.2 Složení dna

5.3 Vlastnost rybníka

5.4 Hloubka rybníka

5.5 Podle hladiny

5.6 Teplota vody

5.7 Jména vypovídající o náhodných událostech nebo o údržbě

5.8 Jména ze slangu rybářů, mlynářů, myslivců

6. Jména vystihující tvar rybníka

6.1 Přímo

6.2 Nepřímo

6.3 Podle hráze

7. Stáří rybníka

8. Velikost

9. Okolí rybníka

9.1 Porost břehů, okolí

9.2 Fauna v okolí rybníka nebo v rybníce

10.

10.1 Právní poměry

10.2 Lidská práce, zpracování či pěstování surovin

10.3 Účel rybníka

11. Rybníky se staročeskými jmény, německými a rybníky nesoucí jméno“Rybník“

12. Jména, která se nedají spolehlivě vysvětlit

2.6 MĚSTO STŘÍBRO A JEHO HISTORIE

Město Stříbro (dříve německy též Mies) je hlavním centrem stříbrského regionu. Stříbro leží v západních Čechách v okrese Tachov, 30 km západně od Plzně. Městem protéká řeka Mže a samo město se rozkládá v nadmořské výšce 399 metrů nad mořem. K 1. lednu 2010 mělo 7 965 obyvatel. Rozloha města činí 18,78 km².

Historie města se píše již od roku 1131, o městě se zmínil Václav Hájek z Libočan ve své Kronice české. K roku 1131 uvedl: Kníže Soběslav, vida jednu ves v dobrém položení, jížto bylo jméno Miza, i rozkázal tu město založiti.¹⁹ Ovšem toto jsou jen nepodložené informace.

První potvrzenou zprávou o městě Stříbře je listina vydaná knížetem Fridrichem, vyhotovená sice až ve 13. století, ale zachycující stav z konce 12. století. Podle ní dala Alžběta, manželka Fridricha, vystavět kostel Panny Marie u stříbrnice. Podle dostupných informací se dá předpokládat, že v letech 1244-1253 se Stříbro stalo městem. Stříbro se stalo nejstarším západočeským královským městem. Město stálo na významné kupecké cestě z Prahy do Norimberka. Díky tomu se městu dostávala různá privilegia od panovníků: např. král Václav IV. nařídil kupcům, že musí jezdit přímo přes Stříbro a ne žádnými oklikami. Roku 1397 bylo v písemných pramenech užito jména Stříbro, které bezprostředně navazuje na

---

¹⁹ BYSTRICKÝ, VL., RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000, str. 23.

označování stříbrských dolů nade Mží z 12. století: *Argentaria super Mzea*, do této doby se používalo latinské označení *Misa*, nebo německé *Mies*.²⁰

K roku 1512 působilo ve Stříbře 11 cechů, to svědčí o velké osídlenosti města a o jeho rozvoji. K tomuto roku patřilo Stříbře mnoho přilehlých obcí: Vrbice, Otročín, Malovice, Nynkov, Milíkov, Pytlov, Svinná, Těchlovice, Vranov, Záchlumí, Butov i Sytno.

Z 16. století se dochovalo nejvíce dokladů o rozvoji rybníkářství v tomto regionu. Podle obcí se většinou pojmenovávaly rybníky ležící nedaleko nich. Největším rybníkem byl v této době rybník Sytenský, o polovinu menším byl rybník Batinský, dalším větším rybníkem byl Vichovský rybník a dalších až 15 menších rybníčků. V dalších letech se o rybníkářství mnoho nenapsalo. Víme jen, že zůstal zachován největší rybník a že jiný, menší byl zrušen a přeměněn na louku.

V následujících stoletích se město rozrůstalo a měnilo svou tvář až do dnešní podoby. V 17. století se město dočkalo zřízení stanice císařské listovní pošty. V tomto století byla zavedena matrika narozených a zemřelých a matrika sňatků.²¹ Byl otevřen důl Bohaté požehnaní.

V 18. století městu Stříbře patřilo celkem 12 rybníků o výměře 69 jiter (jitr=0,285 ha). Největší z nich, Sytenský, měl 37 jiter, tedy asi 10,5 ha. Bylo otevřeno 8 nových štol.

V 19. století měly stříbrské lesy výměru 1630 jiter a byly rozděleny do 4 revírů (sulislavského, sytenského, vrbického a butovského), k rybníkářství se kronikář v tomto století nijak nevyjádřil. Město se dočkalo veřejného osvětlení, křížové cesty, založení první spořitelny a výstavby železnice.

Ve 20. století se město dočkalo první elektrárny a tím i nových možností využití elektřiny. Stříbro získalo meziměstské telefonní spojení a také městský vodovod. Začaly práce na vybudování městské kanalizace.

V novodobé historii město svou tvář již tolik neměnilo. Půdorys města zůstává stejný, pouze fasády starých budov dostávají novou, barevnou tvář.

---

²⁰ BYSTRICKÝ, VL., RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000, str. 33.

²¹ BYSTRICKÝ, VL., RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000, str. 49.

2.7 STŘÍBRSKÝ REGION A JEHO VYMEZENÍ

Pro účely práce jsme si zvolili region, který se nachází v Plzeňském kraji, v okrese Tachov. Jehož hlavním centrem je město Stříbro, podle něhož nese název celý region. Stříbrský region se nachází ve východní části okresu Tachov. Východní hranice regionu sousedí s okresem Plzeň- sever, jižní hranice je s okresem Plzeň- jih. Západní hranice je tvořena obcemi tachovského regionu, severní hranice regionu je zároveň okresní a krajskou hranicí. Dále na sever pokračuje kraj Karlovarský.²²

Do stříbrského regionu zahrneme i mikroregion konstantinolázeňský. Jehož obce spadají pod město Stříbro. Hlavním centrem tohoto regionu je obec Konstantinovy Lázně, druhou větší obcí jsou Bezručice. Bezručice jsou také zahrnuty do tohoto mikroregionu, i když tvoří i svůj bezručický mikroregion. My je zahrneme pod mikroregion konstantinolázeňský- toto rozdělení plně postačí rozsahu naší práce.

Do stříbrského regionu patří přilehlé obce Benešovice, Bezručice, Bezemín, Butov, Cebiv, Dlouhé Hradiště, Erpužice, Jezerce, Kladruby, Kokašice, Konstantinovy Lázně, Kozolupy, Kšice, Lhota u Stříbra, Lomnička, Milíkov, Nová Ves, Očín, Okrouhlé Hradiště, Ošelín, Otročín, Ostrov u Stříbra, Poloučany, Skapce, Slavice, Strahov, Sulislav, Svojšín, Sytno, Těchlovice, Trpísty, Únehle, Vranov, Záchlumí, Zhoř.²³

---

²²BYSTRICKÝ, VI., RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000, str. 5.

²³ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 3.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

3. 1 JAZYKOVÁ CHARAKTERISTIKA HYDRONYM

3. 1. 1 NÁZVY PODLE ČLENITOSTI

Jednoslovné názvy v naší excerpce dokládáme pouze substantivy. Mezi jednoslovné názvy patří v naší práci následující hydronyma:

Hadovka, Mže, Úhlavka, Vatina, Zádubší.

Ze všech názvů, které jsou uvedeny v naší práci, je jednoslovných pojmenování pouze pět. Názvy označují vodu tekoucí (Hadovka, Mže, Úhlavka). Jednoslovné názvy hydronym označují převážně sílu toku, tvar toku nebo prostředí kolem vody. V naší práci se mezi jednoslovnými názvy objevil pouze jeden název označující tvar toku (Úhlavka). Jediné dva názvy stojaté vody jsou zde Zádubší a Vatina, to jsou rybníky. Podle dostupných informací se název Zádubší dříve skládal ze dvou slov (Zádubší a rybník), kdy se druhé označující slovo přestalo používat, neboť obyvatelům stačilo slovo první.

Dvojslovné názvy v našem sběru vždy dokládají hydronyma složená ze substantiva a adjektiva, substantivum je zde slovo identifikující objekt např. rybník, potok.

Mezi tato označení patří v naší práci tato hydronyma:

Bonětický rybník, Břetislavský potok, Čelivský potok, Černošínský potok, Dolský potok, Hogerský rybník, Kosový potok, Kozolupský potok, Kšický potok, Lámanický rybník, Lázský potok, Málkovský potok, Nezdický potok, Pekelský potok, Petrský potok, Podhájský potok, Pstruží rybník, Skviřínský rybník, Sulislavský potok, Sytenský potok, Sytenský rybník, Úterský potok, Víchovský rybník, Výrovský rybník, Zahrádecký rybník, Zaječí rybník, Žďárský potok, Žebrácký potok.

Dvojslovná hydronyma mají v naší práci nejhojnější zastoupení. Dvojslovných názvů zde najdeme 28. Jedním z hlavních důvodů je podle našeho názoru to, že dvojslovné pojmenování umožňuje jednoznačně identifikovat daný objekt. V dvojslovných názvech najdeme názvy potoků i rybníků.

Trojslovné názvy jsou názvy utvořené ze dvou adjektiv a jednoho substantiva, adjektiva jsou dva atributy, buď kongruentní, nebo nekongruentní, jméno obsahuje opět název identifikační.

Dolní Lhotský rybník, Horní Lhotský rybník, Vodní nádrž Hracholusky.

Trojslovných názvů se v naší práci vyskytuje nejméně, celkem tři. Trojslovné názvy označují pouze vody stojaté. Dva názvy jsou odvozeny od obce, u které leží a jejíž název je dvojslovný. Třetí název má tři slova, jelikož jeho identifikující slova jsou dvě, z důvodu přesného označení.

3. 1. 2 SLOVNÍ DRUHY

Jak jsme již naznačili výše při charakteristice členitosti jednotlivých pojmenování, hydronyma z našeho sběru obsahují pouze substantiva a adjektiva.

1. Substantivní hydronyma: *Hadovka, Hracholusky, Mže, Úhlavka, Vatina, Zádubší*; substantiva jsou dále součástí víceslovných názvů jako slova identifikující objekt: *nádrž, potok, rybník*.

2. Hydronyma adjektivní: *Bonětický, Břetislavský, Čelivský, Černošínský, Dolní Lhotský, Dolský, Hogerský, Horní Lhotský, Kosový, Kozolupský, Kšický, Lámanický, Lázský, Málkovský, Nezdický, Pekelský, Petrský, Podhájský, Pstruží, Skviřínský, Sulislavský, Sytenský, Úterský, Vodní, Víchovský, Výrovský, Zahrádecký, Zaječí, Žďárský, Žebrácký*.

Zbylé slovní druhy se v naší práci nevyskytují.

3. 1. 3 SLOVOTVORNÁ CHARAKTERISTIKA EXCERPOVANÉHO VZORKU HYDRONYM

V následující kapitole se pokusíme rozčlenit sebraná hydronyma podle slovtvorné utvářenosti²⁴.

1. hydronyma utvářena derivací:

a) Derivace sufixální pomocí sufixu –ský: *Břetislavský, Čelivský, Černošínský, Lhotský, Dolský, Hogerský, Kozolupský, Lázenský, Málkovský, Pekelský, Petrský, Podhájský, Skviřínský, Sulislavský, Sytenský, Úterský, Víchovský, Výrovský, Žďárský.*

b) Derivace sufixální pomocí sufixu –cký: *Bonětický, Kšický, Lámanický, Nezdický, Zahrádecký, Žebrácký.*

c) Derivace sufixální pomocí sufixu –ka: *Hadovka, Úhlavka.*

d) Derivace sufixální pomocí sufixu –ový: *Kosový.*

e) Derivace sufixální pomocí sufixu –ší: *Zádubší.*

f) Derivace konverzní pomocí koncovky –í: *Pstruží, Zaječí.*

g) Slovo, u něhož předpokládáme možné slovo základové: *Mže*. Pravděpodobně je odvozeno derivací konverzní pomocí koncovky –e od *mzieti od mlha významem „mlžná řeka“. *V Kosmově kronice se toto říční jméno (Mse, Msa, Mzye) vztahovalo na úsek od pramene k ústí Vltavy (tzn. včetně dnešní Berounky)*²⁵.

2. Hydronyma vzniklá skládáním: nedokládáme. Na první pohled se může jevit jako doklad kompozita hydronymum *Hracholusky*. Domníváme se, že toto jméno je slovtvorně utvořeno jako kompozitum, u hydronyma však nejde o slovtvornou utvářenost, ale o přenesení jména blízké obce na přehradní nádrž. V našem sběru tedy nemůžeme doložit žádné kompozitum.

3. Slovo, u něhož neznáme slovo základové: *Vatina*. U daného slova se nám nepodařilo zjistit jeho původ, podle našeho názoru je možné, že je také slovtvorně utvářeno pomocí sufixu –ina, ale uvědomujeme si, že jde pouze o nedoloženou hypotézu.

---

²⁴ Doklady jsou u jednotlivých typů řazeny abecedně. S ohledem na malý rozsah kapitoly neuvádíme desetinné třídění.

²⁵ LUTTERER, Ivan; ŠRÁMEK, Rudolf. *Zeměpisná jména v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Tobiáš, 1997, s. 180.

Ze slovotvorných způsobů se v našem sběru při vzniku hyponym uplatňuje pouze derivace. Nejčastějším postupem je pak derivace sufixální. Nejpočetněji zastoupenou skupinou jsou názvy utvořené pomocí sufixu –ský a –cký, méně častá je konverze. Zastoupení z hlediska slovotvorné utvářenosti měla i slova, u nichž vůbec neznáme slovo základové (*Vatina*) a u nichž předpokládáme možné slovo základové (*Mže*).

3.2 SÉMANTICKÉ SKUPINY²⁶

3.2.1 ROZDĚLENÍ TEKOUČÍCH VOD

Do skupiny tekoucích vod zařazujeme potoky, říčky. Název tekoucí vody je obvykle motivován silou vodního toku. Tekoucí voda je voda, která je stále v pohybu. Tok vody není omezen hrází ani stavidlem, má ve většině případů přirozený přírodní charakter řečiště.

Tekoucí vodu si rozdělíme do skupin podle třídění J. Malenínské, uvedeného v knize *Pomístní jména v Čechách a zařazeného v teoretické části naší práce na str. 13*. Vždy uvádíme číslo třídění a hydronymum označující tekoucí vodu z našeho sběru:

1.2.1 Velikost toku, jeho délka, tvar: *Hadovka, Úhlavka*.

1.3.1 Povrchové útvary: *Dolský potok, Podhájský potok*.

1.3.2 Nestromová vegetace: *Žďárský potok*.

1.3.5 Okolní fauna: *Kosový potok*.

1.3.7 Okolní prostředí: *Mže, Pekelský potok*.²⁷

2.1 Názvy ze jmen sídlišť: *Břetislavský potok, Čelivský potok, Černošinský potok, Kozolupský potok, Kšický potok, Lázský potok, Málkovský potok, Nezdický potok, Sulislavský potok, Sytenský potok, Úterský potok*.

2.2 Názvy z osobních jmen: *Petrský potok*.

3. Názvy nejasné: *Žebrácký potok*.

---

²⁶ KNAPPOVÁ, Libuše a kol. *Pomístní jména v Čechách, o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Akademie věd ČR, Praha: 1995, str. 293.

²⁷ Vzhledem k potřebám našeho excerpovaného vzorku hydronym jsme byli nuceni přidat do tříděče Malenínské ještě jednu významovou skupinu (1.3.7 Okolní prostředí).

V našem souboru hydronym se u pojmenování tekoucích vod objevují názvy z hlediska původu poměrně průhledné, nejčastějším typem je zde pojmenování odvozené podle sídliště v blízkosti toku. U pojmenování Pekelský potok jde podle našeho názoru o pojmenování motivované okolním prostředím, potok protéká temným tmavým porostem, proto je pojmenován podle pekla. Původ jména Mže objasňujeme na str. 28.

3.2.2 ROZDĚLENÍ STOJATÝCH VOD

Stojaté vody jsou umělé, člověkem vytvořené rybníky, přehradý. Mají stavidlo, hráz, kterými lidé přizpůsobují hladinu vody podle potřeby. Slouží většinou k hospodářským účelům - rybolov, nebo chov ryb. A lidé je často využívají také k rekreačním účelům.

Toto rozdělení bylo převzato od Drahoslavy Kálalové, v teoretické části je uvedeno na str. 24.

K číslu třídiče přiřazujeme hydronyma z našeho sběru, která patří do dané skupiny:

1.1 Pojmenování podle příjmení majitele: *Hogerský rybník*.

3.3 Podle umístění: *Dolní Lhotský rybník, Horní Lhotský rybník*.

4. Pojmenování podle katastrální obce: *Bonětický rybník, Lámanický rybník, Skviřínský rybník, Sytenský rybník, Vodní nádrž Hracholusky, Víchovský rybník, Výrovský rybník, Zádubší, Zahrádecký rybník*.

6.1 Jména vystihující tvar rybníka nepřimo: *Zaječí rybník*.

9.2 Fauna v okolí rybníka nebo v rybníce: *Pstruží rybník*.

12. Jména, která se nedají spolehlivě vysvětlit: *Vatina*.

Opět i u hydronym pojmenovávajících vody stojaté jsou nejsilněji zastoupenou skupinou pojmenování podle lidského sídliště v blízkosti rybníka, následuje skupina zahrnující hydronyma podle umístění v krajině.

3.3 SLOVNÍČEK HYDRONYM

Slovníček je abecedně řazen. Víceslovná hydronyma s ohledem na rozsah slovníčku řadíme abecedně podle prvního slova v názvu. Hydronymum je označeno tučně.

V hesle jsou uváděny následující údaje:

1. Lokalizace pojmenovávaného objektu ve vymezeném regionu.
2. Výklad původu toponyma.
3. Lokalizace místa na mapě uvedené v příloze.

Bonětický rybník

1. Rybník se nachází u obce Bonětice, leží 11 km východně od Přimdy. Rybník se nachází na pomezí hranici regionu, který jsme si vymezili.
2. Bonětický rybník odvozuje svůj název od obce Bonětice. Jméno obce vzniklo z osobního jména Boňata.²⁸
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - A1.

Břetislavský potok

1. Potok protéká obcí Břetislav. Břetislav leží 1 km jihozápadně od Konstantinových Lázní.
2. Potok nese název podle obce, jíž protéká. Jméno obce Břetislav vzniklo od osobního jména Břetislav, následně bylo přeneseno i na potok.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C3.

Čelivský potok

1. Potok teče podél obce Čeliv. Vesnice leží 2 kilometry jihozápadně od Bezdružic.
2. Potok dostal své jméno podle obce, kterou protéká. Jméno obce Čeliv vzniklo ze slova *Čelějov.²⁹
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C2.

---

²⁸ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1947, 1. díl, str. 250.

²⁹ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1947, 1. díl, str. 320.

Černošínský potok

1. Protéká obcí Černošín, ta leží 11 km severozápadně od města Stříbra.
2. Potok nese jméno podle obce Černošín. Tento název obce pochází od jména Černochoův (z osobního jména Černoša).³⁰
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - A1.

Dolní Lhotský rybník

1. Dolní Lhotský rybník leží u obce Lhota. Obec leží 15 km jz. od Konstantinových Lázní.
2. Název rybníka je odvozen od polohy a od jména obce. Název obce je Lhota. Profous ve své knize *Místní jména v Čechách* uvádí, že Lhota je jeden z nejčastějších názvů obcí u nás. Vznik názvu vysvětluje takto: Ve středověku měli obyvatelé povinnosti vůči svému pánovi. Po založení nové osady, vesnice, dostávali obyvatelé lhůty na splnění určitých úkolů. Odtud slovo lhůta, později tvar lhota.³¹ Polohu v názvu rybníka označuje slovo dolní.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - B6.

Dolský potok

1. Protéká nedaleko obce Potín. Obec leží 3 kilometry severovýchodně od Konstantinových Lázní.
2. Jméno je motivováno místem toku, potok teče v dolině, v údolí.³²
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - E2.

Hadovka

1. Řeka teče pod obcí Okrouhlé Hradiště. Okrouhlé Hradiště leží 3 kilometry severovýchodně od Konstantinových Lázní.
2. Název potoka je utvořen od tvaru toku, ten svým tvarem připomíná kroutícího se hada.³³
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - D4.

---

³⁰ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1947, 1. díl, str. 324.

³¹ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1947, 1. díl, str. 386.

³² Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 15.

³³ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 17.

Hogerský rybník

1. Hogerský rybník leží poblíž města Bezdrůžice. Město leží 4 kilometry severně od Konstantinových Lázní.
2. Jméno rybníka vzniklo podle dřívějšího majitele pana Högera.³⁴
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C1.

Horní Lhotský rybník

1. Rybník leží u obce Lhota. Obec je vzdálena 15 kilometrů jihovýchodně od města Stříbra.
2. Název je odvozen podle polohy, kde rybník leží. Rybník se nachází v horní části vesnice. Původ názvu Lhota viz heslo Dolní Lhotský rybník.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - B 5/6.

Kosový potok

1. Kosový potok teče podél Ošelína. Vesnice se nachází zhruba 10 km západně od Stříbra.
2. Jeho název je utvořen od fauny, která žije v okolí potoka, a tudíž je zde nejvíce zastoupena. Druhou variantou názvu je Kosí potok, jak se uvádí v turisticko-historickém průvodci Konstantinovy Lázně a okolí³⁵.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - D4.

Kozolupský potok

1. Kozolupský potok protéká obcí Horní Kozolupy. Horní Kozolupy leží 8 km jjz. od Konstantinových Lázní.
2. Název potoka je odvozen od obce. Jméno vesnice je odvozeno od staročeského slova lúpiti, v dnešní podobě loupiti. To znamená ves kozolupů- lidí, kteří kradli, loupili kozy.³⁶
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C5.

---

³⁴ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 23.

³⁵ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 25.

³⁶PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1951, 2. díl, str. 420.

Kšický potok

1. Protéká obcí Kšice. Kšice leží 5,5 km sev. od Stříbra.
2. Hydronymum je motivováno urbonymem Kšice. Název vesnice nejspíše vznikl od stč. slova *kšicě*, což znamenalo kštice, hřívá, dlouhé vlasy. Nelze ale s jistotou určit, zdali to bylo původní jméno tamního usedlíka anebo jméno lesnaté hory.³⁷
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - C2.

Lámanický rybník

1. Rybník leží zhruba 16 km od Bezdržic. Bezdržice leží 4 km od Konst. Lázní.
2. Název rybníka nejspíše vznikl od slova lámanice, lámat. Ale vznik jména nemůžeme nijak podložit.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - B1.

Lázský potok

1. Potok teče podél obce Láz, ležící 8 km jižně od Stříbra.
2. Název potoka je odvozen od jména obce Láz. Láz dříve znamenal místo za křovím, později vinohrady.³⁸
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - B4.

Málkovský potok

1. Potok se táhne podél vesnice Málkovice. Málkovice leží 10 km jz. od města Stříbra. Ves leží na samém pomezí našeho regionu.
2. Potok nese svůj název podle vesnice Málkovice. Původ názvu obce ovšem není zcela jasný, možný je vznik od jména Malík nebo Málek.³⁹
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - A4.

---

³⁷ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1951, 2. díl, str. 433.

³⁸ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1951, 2. díl, str. 438.

³⁹ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň:1998, str. 32.

Mže

1. Řeka, na níž leží město Stříbro.
2. Možný výklad názvu je podoba se slovem mha, mlha. Slovo mha připomíná svým tvarem slovo mže. Okolní krajina byla neustále ponořena v mlze. Krajina podél řeky je rovinatá. To spolu se špatným počasím způsobuje hojné tvoření mlhy. Vladimír Šmilauer uvádí ve svém článku *O jménech našich řek*, že slovo Mže bývá vykládáno třemi způsoby. První způsob vzniku spojuje s keltským slovem Maasy. Jako druhý způsob uvádí možný vznik z germánštiny „bažinatá voda“. Posledním možným výkladem je vznik slova ze slovanštiny od slovinského slova mezina = bažina.⁴⁰ Dalším možným výkladem je vznik názvu podle dřívější hornické osady na břehu řeky. Osada nesla jméno Mies.⁴¹
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - C3.

Nezdický potok

1. Protéká nedaleko města Bezručice, podél vesnice Nezdice. Ves leží 4 km od Teplé, tedy na samém kraji bezručického mikroregionu.
2. Potok nese název podle vesnice Nezdice. Název vznikl podle osobního jména Nezda.⁴²
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - D1.

Pekelský potok

1. Teče na severní hranici vymezeného regionu, do regionu zasahuje pouze jeho část.
2. Potok nese své jméno podle slova peklo. Takovýto název si potok vysloužil díky nebezpečnému okolí. Potok protéká tmavým lesem. Díky tomuto prostředí se i voda potoka jeví tmavá. Lidé se do jeho okolí báli chodit, od toho vznikl název. Vznik názvu ovšem nemůžeme nijak doložit. Informace jsme získali od informátora IB.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - E1.

---

⁴⁰ ŠMILAUER, VI. *O jménech našich řek*, Naše řeč 9 – 10, ročník 30/1946.

⁴¹ Kolektiv autorů. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998, str. 114.

⁴² PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1953, 3. díl, str. 224.

Petrský potok

1. Potok teče poblíž vesnice Únehle. Únehle leží 6 kilometrů severně od Stříbra.
2. Název je odvozen od antroponyma Petr. Neznáme však souvislosti mezi jménem potoka a osobním jménem. Nepodařilo se nám dohledat původ názvu, snad je možno usuzovat na motivaci názvu podle blízkého kostelíka sv. Petra, kolem něhož potok protéká.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - C2.

Podhájský potok

1. Podhájský potok teče v oblasti kolem Horních Kozolup. Horní Kozolupy leží 8 km jz. od Konstantinových Lázní. Potok se nachází opět na mezní hranici našeho regionu.
2. Specifikační adjektivum je odvozeno od slova háj s určením polohy pod hájem. Motivaci vzniku názvu nemůžeme nijak doložit.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - A5.

Pstruží rybník

1. Rybník leží na toku pstružího potoka, který do stříbrského regionu zasahuje na severní hranici u Bezdržic.
2. Dané hydronymum je motivováno rybou, která se v daných vodách vyskytuje nejhojněji.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - B1.

Skviřínský rybník

1. Rybník leží u obce Skviřín ležící 11 km sv. od Přimdy. Obec už má blíže svou polohou k sousednímu regionu.
2. Rybník získal svůj název podle obce Skviřín. Urbanonymum je odvozeno od antroponyma Skvíra. Od slova škvíra - spára, rozparek a jemu podobné slovo škvířiti.⁴³
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - A3.

---

⁴³ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 90.

Sulislavský potok

1. Potok protéká obcí Sulislav ležící 5 kilometrů východně od Stříbra.
2. Potok dostal své jméno podle obce. Její název pravděpodobně pochází z osobního jména Sudislav. Dřívější podoba jména byla Zulislau, poté Sulislaw. Upraveného do dnešní podoby Sulislav.⁴⁴
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - D3.

Sytenský potok

1. Potok teče podél obce Sytno. Sytno je obec 3 km jihovýchodně od Stříbra.
2. Název potok dostal od obce Sytno. Profous uvádí, že název obce Sytno vzniklo od slova sytý. Neuvádí však, zda jsou známy souvislosti mezi slovem sytý a vznikem názvu obce. Nevíme, zda se tak jmenoval původní obyvatel, nebo zda se zde lidé měli tak dobře. Toto místní jméno vzniklo nejspíše od adjektiva sýtný, jež bylo odvozeno od apelativa sýtí. To znamená osoba nasycená, plná, sytá.⁴⁵
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - D3.

Sytenský rybník

1. Rybník se rozkládá nedaleko obce Sytno. Sytno leží 3 km jihovýchodně od Stříbra.
2. Viz. Sytenský potok (2).
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - D3.

Úhlavka

1. Úhlavka teče podél Kladrub. Kladruby leží 10 kilometrů jižně od Stříbra.
2. Je řeka, jejíž název je odvozen od toku, který je klikatý. Schwarz vykládal původ z německého slova *Angulahva, to znamená hák, skoba, s čímž by souhlasil klikatý tok řeky. Úhlavka je deminutivum slova Úhlava. Úhlavka se vlévá do Mže u Stříbra, v dolním toku tvoří zákruty.⁴⁶
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - C3/4.

---

⁴⁴ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 95.

⁴⁵ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 64.

⁴⁶ KLIMEŠ, L. a kol. *Západočeská vlastivěda*. Plzeň: 1992, 2. díl, str. 21.

Úterský potok

1. Potok teče podél obce Úterý. Úterý leží 4 kilometry ssv. od Bezdržic. Úterský potok vytváří svým tokem hranici okresu.
2. Potok nese název podle obce Úterý. Klimeš i Profous ve svých knihách uvádí, že máme místní jména, jejichž základem je jméno některého dne. Býval to den tržní, nebo den založení.⁴⁷Zvyklost při založení vyjadřuje i místní jméno Úterý. Je to podle dne trhů v tomto místě.⁴⁸
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - D1.

Vatina

1. Rybník leží přibližně 5 km od Bezdržic.
2. Vznik názvu je nejasný. Nepodařilo se nám dohledat motivaci vzniku. Podle našeho názoru by mohlo jít o derivát od staročeského antroponyma vata. Ani místní obyvatelé nejsou schopni vyložit původ názvu.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C1.

Víchovský rybník

1. Rybník leží u obce Víchov. Ves leží 6 km sz. od Stříbra.
2. Rybník nese jméno podle sousední obce Víchov. Pan Profous ji ve své knize uvádí pod názvem Bytkov, Wikau. Odkazuje na úřední název obce z roku 1854- Vichov. Název Bytkov ovšem vychází z osobního jména Bytkov, Bytek, které se vývojem změnilo do současného tvaru Víchov.⁴⁹
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - B2.

Vodní nádrž Hracholusky

1. Hracholusky se nachází asi 1,2 km severovýchodně od Stříbra.
2. Přehrada název získala podle zatopené vesnice Hracholusky. Obec musela ustoupit vodě. Hracholusky nesou název podle okolní flóry. Nejhojnější rostlinou v okolí byl hrách, který zde lidé pěstovali.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - D2.

---

⁴⁷ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 66.

⁴⁸ KLIMEŠ, L. a kol. *Západočeská vlastivěda*. Plzeň: 1992, 2. díl, str. 42.

⁴⁹ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 659.

Výrovský rybník

1. Výrovský rybník leží u vesnice Výrov. Výrov se nachází 10 km jihozápadně od Stříbra.⁵⁰
2. Název rybníka je podle obce Výrov. Jméno obce je inspirováno ptačí říší. V názvu je použito jména výr velký. Ovšem v jaké souvislosti se dostal výr do jména obce, se můžeme jen domnívat.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - B4.

Zádubší

1. Rybník leží u obce Zádub. Vesnička Zádub leží 6 km jihozápadně od Konstantinových Lázní.
2. Obec Zádub propůjčila své jméno i rybníku v blízkém okolí. Název Zádub je inspirován stromy, lesy a jejich využitím. Zádub je obec za dubem (dub býval značkou hraniční).⁵¹
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - A4.

Zahrádecký rybník

1. Rybník se rozkládá poblíž vesnice Zahrádky. Zahrádky leží 1 km od Bezdružic.
2. Název rybníku je odvozen od jména obce Zahrádky. Význam názvu obce není zcela jasný, nesnáze je s motivací. Zahrádka je - „ohrazený pozemek,“ ale nač a kým?⁵²
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - A1.

Zaječí rybník

1. Tento rybník se nachází nedaleko obce Bezdružice.
2. Název je odvozen od tvaru rybníka, který připomíná hlavu zajíce.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - C1.

---

⁵⁰ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, 4. díl, str. 662.

⁵¹ PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1960, 5. díl, str. 49.

⁵² PROFOUS, Ant. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1960, 5. díl, str. 54.

Žďárský potok

1. Potok leží na západní hranici stříbrského regionu a do regionu zasahuje pouze svou částí.
2. Jméno dostal podle krajiny, kterou protéká. Potok má své jméno od slova Žďár. Žďár je místo, kde byl vypálený, vyžďářený les.⁵³ Pravděpodobně se v tomto místě v minulosti vypaloval les.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 5 - A3.

Žebrácký potok

1. Potok teče na konci naší vymezené hranice, na jejím východním okraji. Potok se vlévá do vodní nádrže Hracholusky.
2. Potok nese název od slova žebrák. To je pojmenování chudého člověka, který žebrá peníze u ostatních lidí. Potok své jméno nejspíš získal díky tomu, že neměl majitele. Každý potok patřil pánovi, podle něhož nesl svůj název. Majitel tohoto potoka nebyl známý, tudíž se o něj nikdo nestaral, nezarybňoval jej. Žily zde jen parazitní ryby a ty vzbuzovaly pozornost chudých lidí. Ti si pro ně chodili kvůli obživě. Tyto podrobnosti nám poskytla informátorka PS.
3. Poloha na mapě: Příloha č. 4 - D2.

---

⁵³ KLIMEŠ, L. a kol. *Západočeská vlastivěda*. Plzeň: 1992, 2. díl, str. 50.

4. ZÁVĚR

V předložené práci jsme se pokusili o stanovení základních motivačních typů hydronym v daném regionu. Sestavili jsme seznam hydronym ze stříbrského regionu, jejichž původ jsme v práci analyzovali. K výběru nás vedla poloha, velikost a to, zda místní obyvatelé zmíněná hydronyma znají a jsou také schopni je jednoznačně lokalizovat. Práce má dvě části - teoretickou a praktickou. V teoretické části jsme vymezili základní teoretické pojmy a snažili jsme se podat výběr irelevantních informací o zvoleném regionu.

Podařilo se nám sebrat celkem 36 dokladů hydronym (sebrali jsme 15 jmen vod stojatých a 21 jmen vod tekoucích). Tento počet ovšem nereprezentuje celkový počet všech hydronym v regionu, uvědomujeme si proto určitou relativitu našich zjištění. Malé studánky a rybníky, které nejsou v mapách vedeny jako vodní plochy, jsme neuváděli. O metodě sběru materiálu jsme se zmínili na začátku práce.

Předpokládali jsme, že nejpočetněji zastoupenou skupinou budou hydronyma jednoslovná. Ovšem největší zastoupení z hlediska členitosti pojmenování měla v práci pojmenování dvojslovná, např. *Dolský potok*, *Hogerský rybník*, *Kosový potok*, *Zaječí rybník*. Dvojslovná pojmenování plně postačují k odlišení dvou podobných názvů hydronym - potok, rybník (např. *Sytenský potok*, *Sytenský rybník*). V každém dvojslovném pojmenování bylo slovo blíže identifikující objekt (nádrž, potok, rybník). Toto pojmenování bylo součástí názvu i u trojslovných pojmenování (*vodní nádrž Hracholusky*). Trojslovných názvů bylo nejméně, z našeho sběru můžeme doložit pouze tři trojslovná pojmenování (*Dolní Lhotský rybník*, *Horní Lhotský rybník*, *vodní nádrž Hracholusky*). Jednoslovné názvy měly v naší práci pětičlenné zastoupení (*Hadovka*, *Mže*, *Úhlavka*, *Vatina*, *Zádubší*).

Každé hydronymum jsme se pokusili vysvětlit z hlediska jeho původu. Zjistili jsme, že mnoho názvů hydronym je odvozeno od místních pojmenování, nejčastěji od jmen lidských sídlišť v okolí vodního toku nebo vody stojaté (např. *Břetislavský potok*, *Lámanický rybník*). Jména, která nevznikla z místních jmen, jsme v našem seznamu také našli. Patřila mezi ně hydronyma: *Dolský potok*, *Hadovka*, *Mže*, *Úhlavka*, *Vatina* atd.

Mezi nejpočetněji zastoupenou sémantickou skupinou mezi hydronymy označující vody stojaté patří názvy podle katastrální obce (*Bonětický rybník*, *Lámanický rybník*), objevily se zde i názvy podle fauny v rybníce (*Pstruží rybník*). Našli jsme i názvy podle umístění (*Dolní Lhotský rybník*). Při aplikaci dělicí škály rozdělující tekoucí vody podle Malenínské bylo největší zastoupení ve skupině, kde se v názvu nacházelo slovo voda, potok, řeka a také u názvů odvozených podle obce nacházející se v blízkosti vodního zdroje. Do této skupiny

patřila většina pojmenování z našeho sběru. Objevily se zde názvy vzniklé od tvaru toku (*Hadovka, Úhlavka*), podle okolní fauny (*Kosový potok*) a podle okolního prostředí (*Mže, Pekelský potok*). Poslední skupinou byla skupina názvů nejasných (*Žebrácký potok*).

Z hlediska jednotlivých sémantických skupin u názvů vody stojaté a tekoucí můžeme konstatovat, že se v pojmenovávání vod objevily stejně motivované názvy a že tedy ve sledovaném regionu není rozdíl v pojmenování objektů označujících vodu tekoucí a vodu stojatou. Dále usuzujeme na základě našich zjištění, že se v daném regionu vyskytují běžné názvy vodstva, a nemůžeme tak usuzovat na existenci specifických hyponym či jejich typů v daném regionu.

Ve skupině analyzovaných hydronym byla zastoupena pouze substantiva (*Hadovka, Hracholusky, Mže, nádrž, potok, rybník, Úhlavka, Vatina, Zádubší*) a adjektiva (*Břetislavský, Málkovský, Úterský, Zahrádecký* atd).

Po slovtvorném rozboru názvů jsme zjistili, že největší počet názvů vznikl derivací sufixální, pomocí sufixu *-cký* (*Bonětický rybník, Kšický potok, Lámanický rybník*) a sufixu *-ský* (*Dolský potok, Kozolupský potok, Podhájský potok*). Našli jsme i slova vzniklá pomocí sufixu *-ovka* (*Hadovka*) a sufixu *-ka* (*Úhlavka* je deminutivum od slova *Úhlava*). Také jsme našli několik příkladů na derivaci konverzní (*Pstruží rybník, Zaječí rybník*). Naše zjištění dokládají, že hydronyma představují archaickou část onymického systému, jsou velmi těsně spjata s osídlováním krajiny a činností lidí v daném regionu. Představují důležité body v paměti a historii regionu.

5. RESUMÉ

The title of the thesis is Hydronyma at Stříbrsko. It includes practical and theoretical parts.

The theoretical section defines notions of onomastics, toponomastics, toponyma, local names and hydronyma. Also, there will be an explanation of how hydronyma fits into the context of these scientific disciplines. Next, hydronyma will be divided into flowing water and standing water. After that, information about the city and a region Stribro will be given.

In the practical part the details about hydronyma will be separated into linguistic characteristics, parts of speech, characteristics of creating words and finally into semantic groups. It will be found out where the hydronymum is located and how the name was created. In addition, it will be determined how many words are needed to build the word – a single word, a double word or a triple word. Some of the names may include a word that identifies the object (stream, pond). Hydronyma will be located on the map.

6. SEZNAM ZKRATEK

Seznam zkratk použitých v naší práci:

Jjz - jihojihozápadně

Jv - jihovýchodně

Jz - jihozápadně

Km - kilometry

Sev - severně

Stč - staročestina

Sv - severovýchodně

Sz - severozápadně

7. SEZNAM ÚSTNÍCH INFORMÁTORŮ

IB- muž, 48 let, Ilja Borovec

PS- žena, 30 let, Pavlína Svobodová

8. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

- BYSTRICKÝ, VI.; RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000.
- HARVALÍK, M. *Synchronní a diachronní aspekty české onymie*. Academia: 2004.
- KNAPPOVÁ, L.; MALENÍNSKÁ, J.; MATÚŠOVÁ, J.; OLIVOVÁ- NEZBEDOVÁ, L. *Pomístní jména v Čechách, o čem vypovídají jména polí, luk, lesů, hor, vod a cest*. Akademie věd ČR, Praha: 1995.
- KLIMEŠ L. a KOL. *Západočeská vlastivěda*. Plzeň: 1992, díl 2.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Malá československá encyklopedie*. Academia: 1987.
- KOLEKTIV AUTORŮ. *Konstantinovy Lázně a okolí*. Kletr Plzeň: 1998.
- PAPADOPULOS, L. *Novořecko-český a česko-novořecký slovník*. Leda: 2006, str. 176.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1947, díl 1.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1949, díl 2.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1951, díl 3.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1957, díl 4.
- PROFOUS, A. *Místní jména v Čechách, jejich původ, vznik a změny*. Praha: 1960, díl 5.
- ŠMILAUER, VI. *Úvod do toponomastiky*. Praha: 1966.
- ŠMILAUER, VI. *Osídlení Čech ve světle místních jmen*. Praha: 1960.
- ŠMILAUER, VI. *O jménech našich řek*, Naše řeč 9 – 10, ročník 30/1946.
- ŠRÁMEK, R. *Úvod do obecné onomastiky*. Masarykova univerzita, Brno: 1999.

9. PŘÍLOHY

I. ABECEDNÍ SEZNAM VYBRANÝCH HYDRONYM

Hydronyma jsme vybírali podle velikosti toku, menší rybníky, potoky a studánky jsme neuváděli, neboť ani místní obyvatelé nevěděli, kde by je měli hledat. Seznam je řazen abecedně podle atributů kongruentních u daného určujícího substantiva.

Bonětický rybník
Břetislavský potok
Čelivský potok
Černošínský potok
Dolní Lhotský rybník
Dolský potok
Hadovka
Hogerský rybník
Horní Lhotský rybník
Kosový potok
Kozolupský potok
Kšický potok
Lámanický rybník
Lázský potok
Málkovský potok
Mže
Nezdický potok
Pekelský potok
Petrský potok
Podhájský potok
Pstruží rybník
Skviřínský rybník
Sulislavský potok
Sytenský potok
Sytenský rybník
Úhlavka
Úterský potok
Vatina

Vodní nádrž Hracholusky

Vichovský rybník

Výrovský rybník

Zádubší

Zahrádecký rybník

Zaječí rybník

Žďárský potok

Žebrácký potok

II. ZNAK MĚSTA STŘÍBRA

III. SEZNAM OBCÍ STŘÍBRSKÉHO REGIONU⁵⁴

Mezi spádové obce patří: Benešovice, Bezručice, Bezemín, Blahousty, Brod u Stříbra, Břetislav, Cebiv, Čeliv, Černošín, Daňkov, Dlouhé Hradiště, Dolní Plezom, Dolní Polžice, Erpužice, Holyně, Horní Kozolupy, Horní Plezom, Horní Polžice, Jezerce, Kamýk, Kladruby, Kohoutov, Kokašice, Konstantinovy Lázně, Kopec, Kořen, Kostelec, Krasíkov, Krásné Údolí, Krtín, Křivce, Kšice, Láz, Lažany, Lhota, Lhota u Stříbra, Lobzy, Lom u Stříbra, Lomnička, Lomy, Loučky, Lšelín, Machařov, Máchovo Údolí, Malovice, Milevo, Milíkov, Nezdružice, Nová Ves, Nynkov, Očín, Okrouhlé Hradiště, Olbramov, Ostrovce, Ostrov u Stříbra, Ošelín, Otročín, Pačín, Plezom, Poloučany, Popov, Potín, Pozorky, Prostiboř, Pytlov, Rochlov, Řebří, Řešín, Skapce, Slavice, Strahov, Stříbro, Sulislav, Svinná, Sviňomazy, Svojšín, Sytno, Těchlovice, Telice, Trpísty, Třebel, Tuněchody, Únehle, Víchov, Vlčkov, Vranov, Vrbice u Stříbra, Vrhavěč, Zádub, Záhoří, Záchlumí, Zálezly, Zhoř, Zhořec.

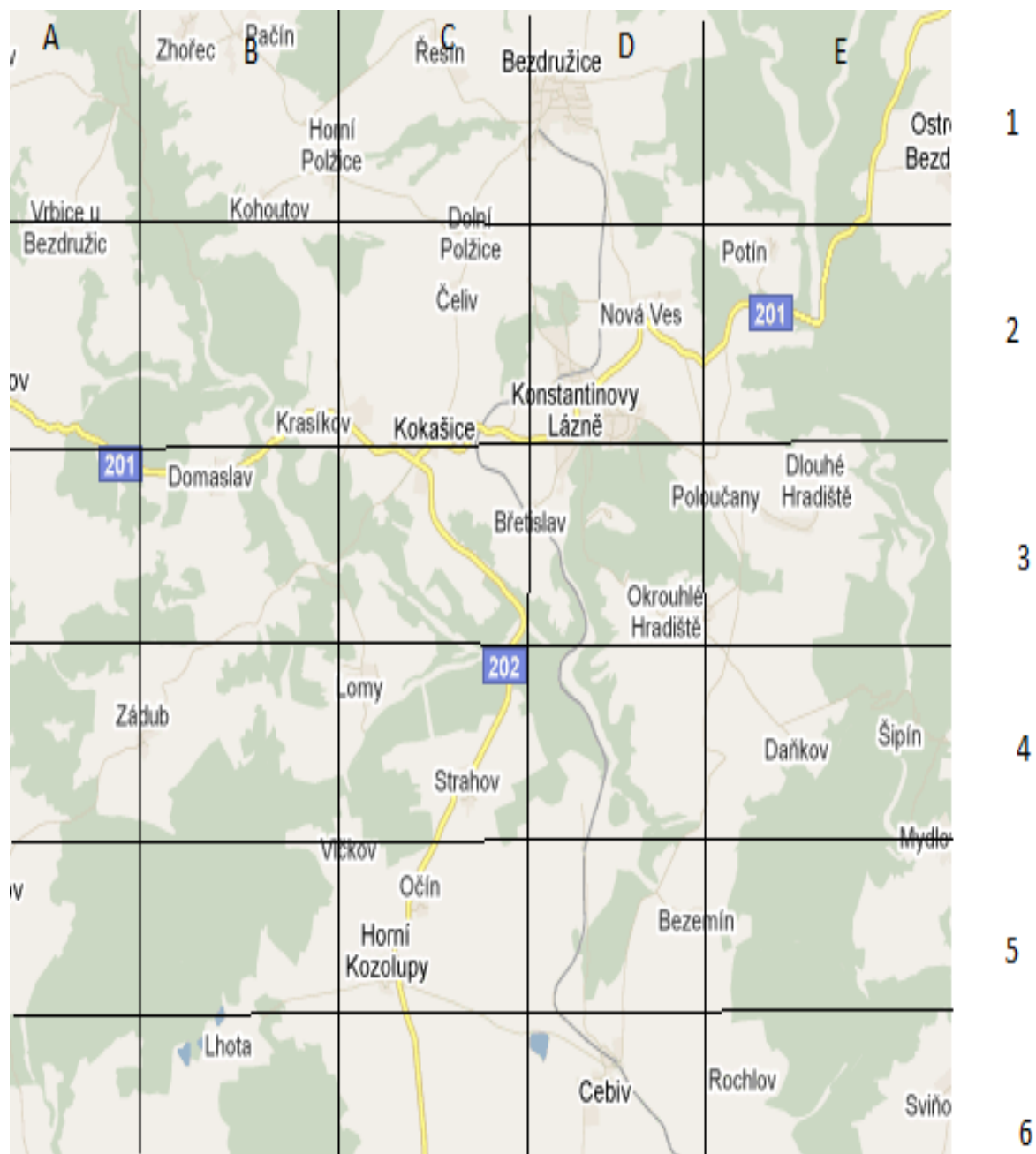
---

⁵⁴ BYSTRICKÝ, VL., RUBÁŠOVÁ, K. *Stříbro do roku 2000 aneb dějiny jednoho města*. Nadace Jakoubka ze Stříbra, Stříbro: 2000, str. 9.

IV. MAPA STŘÍBRSKÉHO REGIONU

V. MAPA MIKROREGIONU KONSTANTINOLÁZEŇSKO

VI. ZÁPISY Z KRONIKY MĚSTA STŘÍBRA

„Ego Fridericus, dei gracia dux Boemorum... Confirmo autem ei omnes donationes, que in diebus principatus meidatesunt vel dabunturei, utpote donationem uxoris meae, scilicet parrochiam sancte Marie ad Argentariam, ita, quod nulli liceat ibi a me ecclesiam edificare preter voluntatem eorum.“ Výňatek z listiny knížete Fridricha z roku 1183 s nejstarší zmínkou o kostele P. Marie u stříbrných dolů nade Mží.

1183 Do tohoto roku se hlásí listina údajně vydaná knížetem Fridrichem, vyhotovená sice až ve 13. století, ale zachycující stav z konce 12. Století. Podle ní Alžběta, manželka knížete Fridricha, dala vystavět pro řád johanitů kostel P. Marie u „stříbrnice“ (Argentaria) a jiný kostel zde nemá být postaven. Tyto skutečnosti potvrdil kolem roku 1186 pražský biskup Jindřich Břetislav, který psal o kostele P. Marie nade Mží (super Mezea). Předpokládá se, že v 80. letech 12. Století se díky těžbě stříbrných rud nad řekou Mží rozrůstala převážně hornická osada, kterou pracovně nazýváme, na rozdíl od pozdějšího města, Mží. Ta dosáhla již takového významu, že v ní byl postaven kostel, byť není zcela jisté, že se stal skutečně ihned farním.

1244 – 1253 Podle rozboru veškerých dodnes známých informací lze předpokládat, že v rozmezí těchto uvedených let vzniklo Stříbro jako město. Od počátku se řadilo mezi města královská, podřízená bezprostředně panovníkovi a jeho úředníkům. Měšťané nebyli poddáni žádné jiné vrchnosti a byli s výjimkou závislosti na králi osobně svobodní. Nepočítáme – li Cheb, který tehdy nepatřil k České koruně, bylo Stříbro nejstarším západočeským královským městem.

60. – 70. Léta 14. stol. V nedalekém Vichově, majetku stříbrských křižovníků, se narodil a pak ve Stříbře pravděpodobně získal základy vzdělání, aby podle města dostal i jméno, pod nímž se stal jedním z nejznámějších mužů své doby, M. Jakoubek ze Stříbra, husitský ideolog, iniciátor přijímání pod obojí způsobou, učitel Univerzity Karlovy a nástupce a nástupce Husův na kazatelně v Betlémské kapli. Zemřel 9. srpna 1429 v Praze a zanechal po sobě rozsáhlé, především teologické dílo.

6. 9. 1382 Král Václav IV. listinou vydanou městu Stříbbru nařídil kupcům a formanům, dopravujícím zboží a dobytek z Tachova, Přimdy a Teplé do Prahy a naopak z Prahy, Plzně a Nepomuku do vyjmenovaných měst, že jsou povinni jet přímo přes Stříbro a žádnými oklikami.

1397 Poprvé bylo v písemných pramenech užito jména Stříbro, které bezprostředně navazuje na označování stříbrských dolů nade Mží z 12. století: Argentaria super Mezea. Do té doby se používalo v dochovaných textech, vesměs latinských, rovněž latinského Misa, a to pro původní osadu i pro později vzniklé město. Německé Mies známe z roku 1426.